

Haderslev

Tillæg til miljøgodkendelse af husdyrproduktion på Spangåvej 1, 6560 Sommersted

Jf. § 12 stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 442 af 13/05/2016)

10. september 2018

Haderslev Kommune

Indhold

Indhold	2
1 Generelle forhold	4
1.1 Ejer og driftsforhold	6
1.2 Godkendelsespligt.....	6
1.3 Godkendelsens omfang	6
1.3.1 Projektets omfang	7
1.3.2 Dispensation.....	7
1.3.3 Tidligere godkendelser	9
1.3.4 Biaktiviteter.....	10
1.3.5 Husdyrbrugets ophør	10
1.4 Offentlighed og høring.....	11
1.4.1 Offentlighed og høring	11
1.4.2 Ikke-teknisk resume.....	13
2 Anlægget.....	15
2.1 Dyrehold og Management	15
2.2 Lokalisering	20
2.2.1 Faste afstandskrav	20
2.2.2 Landskabet og planforhold	21
2.3 Energi- og vandforbrug	24
2.3.1 Energiforbrug	24
2.3.2 Vandforbrug	25
2.4 Gener.....	25
2.4.1 Lugt	26
2.4.2 Støj.....	27
2.4.3 Lys.....	27
2.4.4 Fluer og skadedyr	28
2.4.5 Støv	28
2.4.6 Transport.....	29
2.5 Forurening	30
2.5.1 Spildevand	30
2.5.2 Husdyrgødning og foder.....	31
2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer	33
2.5.4 Ammoniak.....	33

3	Arealerne	40
4	Bilag	41

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler tillæg til miljøgodkendelse efter § 12 stk. 3 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Spangåvej 1, 6560 Sommersted ved Peter Dalgaard Juhl.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 250 jerseykøer, 62 kvier (0-6 mdr.), 30 kvier (13-16 mdr.), 9 kvier (23-24 mdr.) og 2 heste svarende til 323 DE og **til** 300 køer, 100 kvier (0-6 mdr.), 300 kvier (2-24 mdr.), 10 tyrekalve (25-200 kg), 10 ungtyre (200-400 kg) samt 2 voksne årsheste (under 300 kg) svarende til 491,47 DE. Endvidere ønskes den nuværende lade udvidet og ændret til en sengestald med fast drænet gulv samt et areal med dybstrøelse. Udvidelsen af laden gør, at den fremover har et grundareal på ca. 1736 m².

Tillægsgodkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår, og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer. Vilkårene i husdyrbrugets miljøgodkendelse fra 30. september 2010 er fortsat gældende; ligeledes for hele husdyrbruget.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne godkendelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jf. § 39 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, skal husdyrbrug omfattet af lovens § 12 (ej IE-brug) alene revurderes, hvis husdyrbruget ikke lever op til krav om totaldeposition for ammoniak. Da totaldepositionskravene er overholdt, skal dette tillæg derfor ikke revurderes, såfremt der ingen ændringer sker i lovgivningen. Den oprindelige miljøgodkendelse fra 30. september 2010 skal, jævnfør § 39 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² vurderes om den skal revurdes. Den første regelmæssige vurdering skal foretages senest, når der er forløbet 8 år. Haderslev Kommune forventer at vurdere om husdyrbruget skal revurderes senest i 2018.

Dato for godkendelse: 10. september 2018.

Line Olsen
Miljømedarbejder
Erhverv, Haderslev Kommune

Journal nr.: 17/19776 Kvalitetssikring: Håkon Karlsen

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#)

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1021 af 06/07/2018](#)

Haderslev

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger

Peter Dalgaard Juhl
Spangåvej 1
6560 Sommersted
Tlf.nr.: 74506422
Mobil nr.: 21246422
E-mail:
Dalgaard1936@mail.dk

Bedriftsoplysninger

Spangåvej 1
6560 Sommersted
CVR nr. 19338347
CHR nr. 52569
Ejendomsnummer 5100018448

Konsulent

Birgitte Madsen
SLF
Billundvej 3
6500 Vojens

Tlf.nr.: 73202600

E-mail: bm@slf.dk

Matrikler på ejendom

Ejerlav Matrikel nr.
Kastvrå, Sommersted 71, 55, 86
Bjerndrup, Stepping 13, 50, 170, 207,
209
Simmersted, 5, 46, 79, 168,
Magstrup 268, 269, 270,
360

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Projektet er i henhold til § 12, stk. 3 i husdyrgodkendelsesloven godkendelsespligtigt, idet ansøgeren ønsker af udvide husdyrproduktionen fra 250 jerseykøer, 62 kvier (0-6 mdr.), 30 kvier (13-16 mdr.), 9 kvier (23-24 mdr.) og 2 heste svarende til 323 DE og **til** 300 køer, 100 kvier (0-6 mdr.), 300 kvier (2-24 mdr.), 10 tyrekalve (25-200 kg), 10 ungtyre (200-400 kg) samt 2 voksne årsheste (under 300 kg) svarende til 491,47 DE. Endvidere ønskes den nuværende lade udvidet og ændret til en sengestald med fast drænet gulv samt et areal med dybstrøelse. Udvidelsen af laden gør, at den fremover har et grundareal på ca. 1736 m².

Den tilrettede ansøgning om tillæg til miljøgodkendelsen efter § 12, stk. 3 i husdyrbekendtgørelsen er modtaget via ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk den 25. maj 2018. Den oprindelige ansøgning blev dog indsendt i juli 2017, og er derfor omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 12 stk. 3³.

Tillægget til miljøgodkendelsen for husdyrbruget på Spangåvej 1, 6560 Sommersted meddeles på de supplerende vilkår, der fremgår af bilag 2 til nærværende tillæg samt kommunens vurdering.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses

³ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#)

desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Der ansøges om at udvide dyreholdet på Spangåvej 1, Sommersted, fra 250 jerseykøer, 62 kvier 0-6 mdr, 30 kvier 13-16 mdr, 9 kvier 23-24 mdr og 2 heste til 300 jerseykøer, 100 kvier 0-6 mdr, 300 kvier 6-24 mdr, 10 tyrekalve, 10 ungtyre og 2 heste. I forbindelse med ændringen i dyreholdet ændres en lade til stald og bygningen udvides så den fremover måler 28x62 m. Herudover forlænges en eksisterende plansilo og en betonplads. Laden, der ændres, indrettes som sengestald med fast drænet gulv samt et areal med dybstrøelse.

Idet laden gøres bredere, går den hen over skel. Der er tale om et markskel, hvor ansøger ejer jorden på begge sider af skellet.

0-alternativet

Den ansøgte ændring af dyrehold sker primært i eksisterende bygninger og handler derfor om at udnytte de eksisterende rammer, og dermed fremtidssikre bedriften. Såfremt der ikke kan gives tilladelse til den ønskede produktion, ønskes en dialog med kommunen om hvad der skal til, for at der kan meddeles godkendelse.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at projektet kun omfatter anlæg på den aktuelle ejendom, og at denne ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med anlæg på andre ejendomme.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg udløser en ny miljøgodkendelse pga ny lovgivning fra 1. august 2017. Ændringer i ejerforhold skal anmeldes til kommunen.

1.3.2 Dispensation

Ansøgers tekst

Idet der ligger et rørlagt vandløb under plansiloerne (hvilket tidligere er godkendt) samt under laden der ændres til stald, søges der om dispensation i forhold til afstandskravet til vandløb.

Røret er et lukket pvc rør, 160 mm, der ligger 2 meter nede. Røret afvander ikke andre ejendomme.

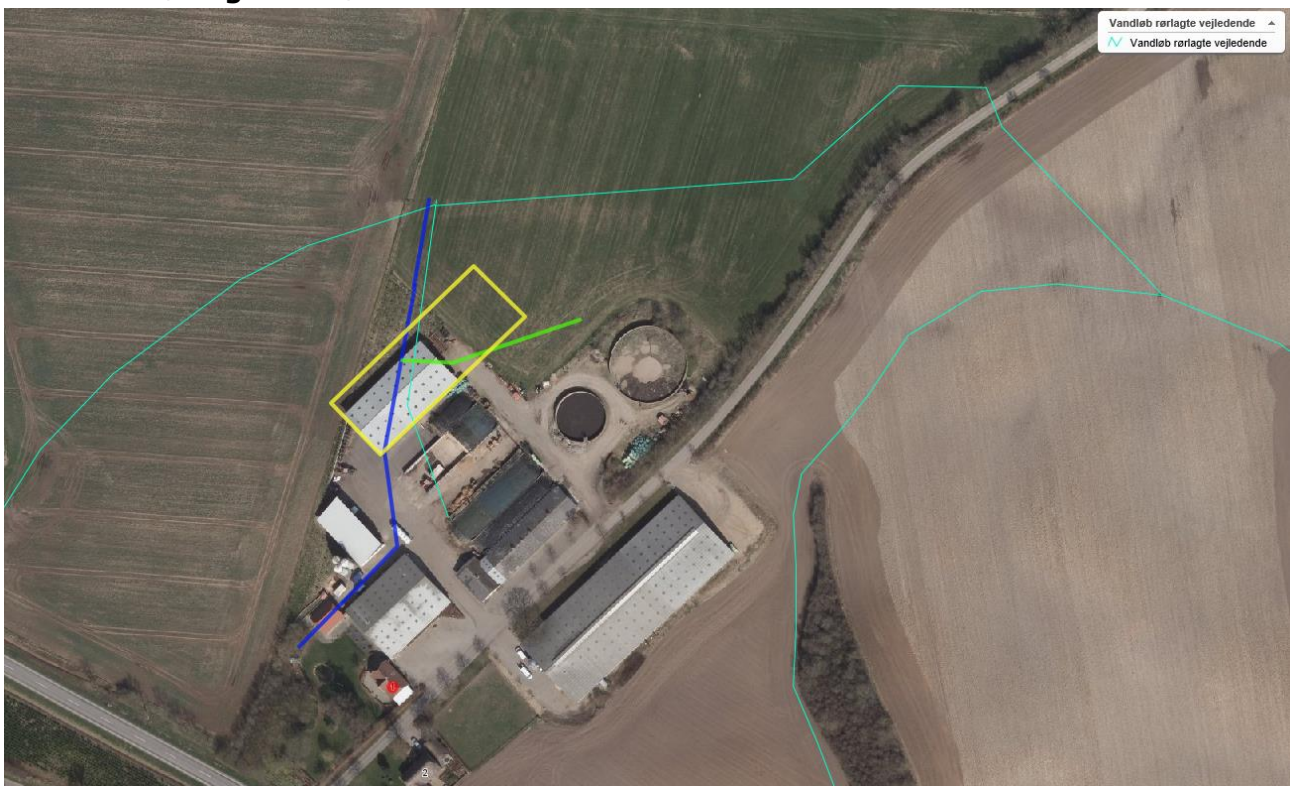
Forløb vedr. rørlagt vandløb samt Haderslev Kommunes

Under nabohøringsperioden blev det fundet, at der er et rørlagt vandløb under den nuværende halmlade, som ansøges om, at bygges om og forlænges til stald.

Der er søgt om dispensation for afstandskravet på 15 meter til rørlagt vandløb.

Idet det rørlagte vandløb ikke afvander til andre ejendomme, er der ingen naboer, som bliver påvirket af en dispensation til afstandskravet på 15 meter til rørlagt vandløb, da projektet ellers ikke ændres. Haderslev Kommune har derfor skønnet, at der ikke er behov for en ny nabohøring.

Kort over rørlagt vandløb mm.

Tynd turkis linje: Kommunens vejledende optegning over rørlagte vandløb.

Mørkeblå linje: placering af rørlagt vandløb iflg. drænkort fra 2009 indsendt af ansøger.

Grøn linje: dræn iflg. drænkort fra 2009 indsendt af ansøger.

Gul rektangel: Ca. placering af ny stald.

Dispensationansøgningen for afstandskrav til rørlagt vandløb er begrundet med at opføre/udvide staldbygning i sammenhæng med eksisterende husdyranlæg. Der ligger rørlagte vandløb under en del af matrikel 71, Kastvrå, Sommersted, og placeringen for ombygningen/udvidelsen af stalden er den bedst mulige i forhold til eksisterende anlæg.

Afstandskrav til vandløb/rørlagte vandløb er begrundet i at mindske risikoen for forurening. Haderslev Kommune vurderer, at idet vandløbet er rørlagt med et tæt pvc rør (160 mm) er risikoen for forurening af vandløbet fra stalden minimal.

Med baggrund i ovenstående meddeler Haderslev Kommune i medfør af husdyrgodkendelsesloven⁴ § 9, stk. 3 dispensation fra kravet i § 8, stk. 1, nr. 3 vedrørende afstand til vandløb, og der stilles fastholdelsesvilkår til rørets tæthed og størrelse i den forbindelse.

Nul-alternativ

Med hensyn til naboer vurderes det, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil betyde væsentlige gener for naboerne omkring husdyrbruget.

Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af nul-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil nul-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på mejerierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer med mere), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Nul-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Udnyttelsesfrist

Udnyttelse af godkendelse meddelt efter husdyrgodkendelseslovens § 12, stk. 3 udløber jf. § 48 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen hvis den ikke er udnyttet inden for 6 år efter, at godkendelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 48, stk. 2 i nævnte husdyrgodkendelsesbekendtgørelse. Udnyttelse anses her for at foreligge, når der har været en produktion svarende til mindst 25 % af det tilladte.

Vilkår

- 1) Tillæg til miljøgodkendelse gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Et eksemplar af miljøgodkendelsen og nærværende tillæg til miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om indholdet af miljøgodkendelsen og dette tillæg til miljøgodkendelsen.
- 3) Vandløbet, som løber under den kommende staldbygning, skal føres i et lukket pvc rør, 160 mm eller et rør som er af ligeså tæt materiale som pvc røret.
- 4) Vandløbet skal desuden være rørlagt 15 meter til hver side af bygningen.
- 5) Drænrør tilknyttet strækningen under stalden skal fjernes eller afproppes, så der ikke er gennemløb.

1.3.3 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

---

⁴ Jf bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – LBK nr 442 af 13/05/2016

Ansøgers tekst

Husdyrbruget er tidligere godkendt den 30. september 2010 med en miljøgodkendelse efter § 12 stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven, og der er anmeldt bygningsmæssige ændringer i 2014-2015 med etablering af en ny halmlade og en ny foderlade til erstatning af eksisterende lader. Endvidere er der godkendt et anmeldt dyrehold i 2016.

Haderslev Kommunes vurdering

Det tilladte dyrehold på Spangåvej 1 pr. 30. oktober 2009 var 200 jerseykøer, 50 kviekalve (0-6 mdr.), og 150 opdræt (6-25 mdr.) samt to heste.

Husdyrproduktionen på Spangåvej 1, 6560 Sommersted er miljøgodkendt den 30.09.2010 efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven til en årlig produktion på 214 jerseykøer, 174 kvier/stude (6-25 mdr.), 51 kalve (0-6 mdr.) og 2 heste (under 300 kg). Der blev ligeledes meddelt godkendelse til udvidelse af eksisterende løsdriftsstald udvides fra ca. 2.850 m² til ca. 4.600 m².

I 2015 er der meddelt tilladelse til opførelse af halmlade på 798 m² og en foderlade på 296 m².

Det godkendte dyrehold pr. 16. august 2016 ved anmeldelse om skift i dyretype jf. husdyrgodkendelseslovens § 31 var 250 jerseykøer, 62 kvier (0-6 mdr.), 30 kvier (13-16 mdr.), 9 kvier (23-24 mdr.) og 2 heste, svarende til 323 DE efter dagældende dyreenhedsberegning.

Det indtastede dyrehold i nudrift i ansøgningsystemet svarer til nudrift i ansøgningen fra 2010. Der er oprettet et kopiskema (106.255), hvor nudrift svarer til det anmeldte dyrehold i 2016.

Den angivne nudrift i ansøgningskemaet svarer til godkendte dyrehold 8 år forud for ansøgningen og overholder derved § 26, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven, mens den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen i tillægget til miljøgodkendelsen er baseret på det tilladte dyrehold i henhold til anmeldesagen fra 2016.

Haderslev Kommune vurderer, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Vilkårene for husdyrbruget i nærværende tillæg supplerer vilkår stillet i tidligere godkendelse for husdyrbruget samt tillæg hertil. Enkelte vilkår i nærværende tillæg erstatter vilkår fra tidligere godkendelser/tillæg for husdyrbruget. I givet fald fremgår det af de enkelte afsnit.

1.3.4 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.5 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag ved *husdyrbrugets ophør* er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Vilklårene 91-94 i miljøgodkendelsen fra 2010 vurderes som fyldestgørende og der stilles ikke yderligere vilkår i forbindelse med husdyrbrugets ophør i nærværende tillæg.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse og om udkast til tillæg til miljøgodkendelse den 7. august 2018 med en frist på 3 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen bemærkninger.

Offentliggørelse og klagevejledning

Tillæg til miljøgodkendelsen af Spangåvej 1, 6560 Sommersted i henhold til § 12 stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive offentliggjort den 10. september 2018 på hjemmesiden dma.mst.dk. Du skal søge på adressen under offentliggørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest mandag den 8. oktober 2018. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af Nævnenes hus på hjemmesiden www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Klager betaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Miljø- og Fødevarerklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7⁵ er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som brev til implicerede parter:

- Peter Dalgaard Juhl, Spangåvej 1, 6560 Sommersted. Telefon 74506422, mobil: 21246422, e-mail: dalgaard1936@mail.dk

Som brev til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 3):

Peter Vestergaard Sørensen	Kastvråvej 22 A	6560 Sommersted
Erik Ole Olesen	Kastvråvej 24	6560 Sommersted
Keld Johanning	Sommerstedvej 7	6500 Vojens
Peter Dalgaard Juhl	Spangåvej 1	6560 Sommersted
Hans Peter Dalgaard Juhl	Spangåvej 2	6560 Sommersted
Rita Juhl	Spangåvej 2	6560 Sommersted
Genette Lilian Sørensen	Kastvråvej 22 A	6560 Sommersted
Metha Marie Juhl	Sommerstedvej 16	6560 Sommersted
Pia Suzi Dalgaard Juhl	Spangåvej 1	6560 Sommersted
Altmuligmanden V/Peter V. Sørensen	Kastvråvej 22A	6560 Sommersted
Henning Juhl	Sommerstedvej 16	6560 Sommersted
Keld Johanning	Sommerstedvej 7	6560 Sommersted

⁵ Lov om offentlighed i forvaltningen - [LOV nr 606 af 12/06/2013](#).

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: SLF, Birgitte Madsen, Billundvej 3, 6500 Vojens. Telefon: 73202600, e-mail: bm@slf.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@hotmail.com
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Ansøgers tekst

Oprindelig ansøgning blev indsendt juli 2017, hvor planen var at udvide kostalden. Der opstod behov for ændringer i ansøgningen da MST i februar 2018 tog spalteskraber af teknologilisten. I foråret 2018 opstod der pludselig mulighed for opkøb af naboejendom, hvilket betød at der fremkom nye muligheder for ændringer på ejendommen, hvorfor projektet nu er tilrettet. I stedet for udvidelse af kostald, ændres og udvides en ladebygning, hvilket er en meget bedre løsning for bedriften. I samme ombæring er antallet af ansøgte kvier hævet fra 300 til 400 stk og antallet af tyre er hævet fra 5 til 10 stk. Denne ændring på ca 7% DE vurderes at være af en størrelse der godt kan håndteres sammen med ændringen i bygningerne.

Projektet omhandler udvidelse af dyreholdets **fra** 250 jerseykøer, 62 kvier 0-6 mdr, 30 kvier 13-16 mdr, 9 kvier 23-24 mdr og 2 heste **til** 300 jerseykøer, 100 kvier 0-6 mdr, 300 kvier 6-24 mdr, 10 tyrekalve, 10 ungtyre og 2 heste.

Det indtastede dyrehold i nudrift i originalskema 99619 svarer til nudrift i ansøgningen fra 2010.

Der er oprettet et kopiskema (106255), hvor nudrift svarer til det anmeldte dyrehold i 2016.

En lade ændres til stald og udvides til 26x75 m. Herudover forlænges en eksisterende plansilo og en betonplads, så de har samme længde som den ombyggede lade.

Der søges om dispensation til afstand til skel, idet laden vil komme til at gå hen over markskel. Ansøger ejer marken på modsatte side af skellet.

Idet der ligger et rørlagt vandløb under plansiloerne (hvilket tidligere er godkendt) samt under laden der ændres til stald, søges der om dispensation i forhold til afstandskravet til vandløb. Røret er et lukket pvc rør, 160 mm, der ligger 2 meter nede. Røret afvander ikke andre ejendomme.

Håndtering af flydende og fast husdyrgødning:

Flydende husdyrgødning opbevares i gyllekanaler, fortanke og gyllebeholdere. Der er to gyllebeholdere på ejendommen på hhv. 4000 og 1380 m³. Den mindste beholder bruges til overfladevand.

Fast husdyrgødning opbevares på mødding eller i markstak efter gældende regler.

Ammoniak (hvordan overholdes krav):

BAT overholdes ved brug af de anvendte staldsystemer (fast drænet gulv i ny stald).

Det generelle ammoniakkrav kan overholdes ved brug af 25% græsmarksafgrøder i foderet (IT skema 106255).

For beskrivelse af BAT henvises til særskilt bilag med BAT-beregning og BAT-redegørelse.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Beskrivelse af dyreholdet

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE	
						Ind	Ud			
Gl. stald til kalve 2-6 mdr.	Nej	JeSm02	Nudrift	0	0	0,00	6,00		0,00	
			Ansøgt	51	0	2,00	5,00		10,53	
		Hest01	Nudrift	2	2					0,43
			Ansøgt	2	2					0,43
		JeTk01	Nudrift	0	0	25,00	152,00			0,00
			Ansøgt	10	10	25,00	200,00			1,46
JeUt03	Nudrift	0	0	152,00	328,00			0,00		
	Ansøgt	10	10	200,00	400,00			2,14		
Løsdriftsstald	Nej	JeMa08	Nudrift	200	0			9480,00	241,77	
			Ansøgt	270	0			9480,00	326,39	
		JeKs08	Nudrift	88	0	14,00	25,00			35,88
			Ansøgt	0	0	6,00	23,00			0,00
Kalvehytter	Nej	JeSm01	Nudrift	0	0	0,00	6,00		0,00	
			Ansøgt	17	0	0,00	1,00			2,86
Småkalve	Nej	JeSm01	Nudrift	25	0	0,00	3,00		4,52	
			Ansøgt	17	0	1,00	2,00			3,08
Dybstr i kostald	Nej	JeSm01	Nudrift	25	0	3,00	6,00		5,48	
			Ansøgt	0	0	3,00	6,00		0,00	
		JeKs13	Nudrift	62	0	6,00	14,00			17,82
			Ansøgt	16	0	23,00	24,00			7,33
		JeMa12	Nudrift	0	0				9480,00	0,00
			Ansøgt	30	0				9480,00	36,27
Lade ændret og udvidet 2018	Nej	JeMa09	Nudrift	0	0			9480,00	0,00	
			Ansøgt	0	0			9480,00	0,00	
		JeKs10	Nudrift	0	0	6,00	25,00			0,00
			Ansøgt	34	0	6,00	8,00			8,48
		JeSm02	Nudrift	0	0	0,00	6,00			0,00
			Ansøgt	17	0	5,00	6,00			3,94
		JeMa06	Nudrift	0	0				9480,00	0,00
			Ansøgt	0	0				9480,00	0,00
		JeKs06	Nudrift	0	0	6,00	25,00			0,00
			Ansøgt	248	0	8,00	23,00			88,56
Sum			Nudrift						305,90	
			Ansøgt						491,47	
			Ændring alle produktioner:						185,56	

Beskrivelse af anlægget

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
JeSm02	Småkalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	68	14,47
Hest01	1 voksen årshest, under 300 kg	Nudrift	2	0,43
		Ansøgt	2	0,43
JeTk01	Tyrekalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	10	1,46
JeUt03	Ungtyr, jersey (6 mdr. - slagting 328 kg), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	10	2,14
JeMa08	Jerseyko, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	200	241,77
		Ansøgt	270	326,39
JeKs08	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælvning), Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	88	35,88
		Ansøgt	0	0,00
JeSm01	Småkalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	50	10,01
		Ansøgt	34	5,94
JeKs13	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælvning), Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	62	17,82
		Ansøgt	16	7,33
JeMa12	Jerseyko, Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	30	36,27
JeMa09	Jerseyko, Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	0	0,00
JeKs10	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælvning), Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	34	8,48
JeMa06	Jerseyko, Sengestald med præfabrikeret drænet gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	0	0,00
JeKs06	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælvning), Sengestald med præfabrikeret drænet gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	248	88,56

Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nødfremgangsmåde ved uheld. Aktiviteterne på ejendommen anvender BAT, da:

- Ejer står for daglig drift
- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens årsrapport registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Rengøring og desinfektion

Tankrum og malkestald rengøres dagligt. Det er vurderet, at de desinficeringsmidler, der anvendes på nuværende tidspunkt, på bedst mulige måde kombinerer krav til miljøhensyn og tilstrækkelig rengøring.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn, og det tjekkes om anlæggene kører som de skal. Derudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllepumpningen overvåges.
- Der etableres flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder.
- Gylletanken kontrolleres for flydelag og der føres logbog.
- Gyllebeholderen kontrolleres i 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Der er dyrlægesundhedsrådgivning hver 14 dag.
- Der er mælkeydelseskontrol månedligt.
- Autoriseret el-installatør laver gennemsyn af ejendommens elinstallationer hvert 5. år.
- Der udarbejdes sprøjtejournal.
- Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent således blandingen altid er optimeret.
- Ensilageprøver udtages til brug ved foderoptimering

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor egenkontrol.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte i stalden, hvilket betyder at staldgulvene er forholdsvis tørre. Det store luftskifte betyder en lavere koncentration af ammoniak og lugt. Samtidig er energiforbruget til ventilation minimalt.

Kostalden er en sengestald med spalter, og tilbygning laves præfabrikerede drænedede gulve.

Småkalvene, højdrægtige dyr og en del af ungdyrene går i dybstrøelse for at tilgodese dyrevelfærd samt naturlig adfærd.

Bedste tilgængelige foderteknologi

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov, samt at reducere indholdet af råprotein i foderet.

- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Der tages analyser af grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet. Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Den aktuelle mælkeydelse anvendes til foderoptimering.

Fravalg: Det er fravalgt at ændre på indholdet af råprotein til kørerne, da der ikke forelægger dokumentation for hvorledes en nedsættelse af råproteinindholdet påvirker kørerne og ydelsen.

Haderslev Kommunes vurdering

Dyrehold

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion. Der kan dog være situationer (eks. sygdom i besætningen, slagteristrejke m.v.), hvor dyreholdet vil afvige fra det tilladte. I dette tillæg er det antallet af dyr der er gældende, når man omtaler det tilladte dyrhold, da dyreenheder (DE) kan ændre sig afhængigt af omregningsfaktor. I situationer med afvigelser skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor Haderslev Kommune, og det er op til kommunen, at vurdere, om afvigelse i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturligt variation/udsving.

Haderslev Kommune vurderer, at variation i produktionsstørrelse og sammensætning er et tilsynsanliggende, hvorfor spørgsmål om fleksibilitet ikke behandles yderligere i dette tillæg til miljøgodkendelsen.

Vi gør opmærksom på, at antal DE er opgivet ud fra gældende omregningsfaktor⁶ på ansøgningstidspunktet. På tilsynsmyndighedens forlangende skal der foreligge dokumentation for, at vilkår er overholdt. Denne dokumentation kan være i form af gødningsregnskaber, som skal kunne fremvises for de seneste fem år.

Anlæg

Der stilles vilkår til fastholdelse det beskrevne anlæg herunder tilbygning og ændring af eksisterende lade. Desuden stilles vilkår til de teknologier, der er beskrevet anvendt i de eksisterende og nye staldanlæg.

Ydermere er der for opfyldelse af det generelle ammoniakreduktionskrav behov for enten at anvende > 25 % græsmarksafgrøder i totalrationen eller overdækning af gyllebeholderen på 4.000 m³. For yderligere beskrivelse af baggrunden for vilkårene jf. afsnit 2.5.4.

Management

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management er med til at sikre BAT på husdyrbruget.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og evt. fast overdækning af gyllebeholderen og bedste anvendelige fodertechnologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladerne, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Der er i det ansøgte redegjort for forebyggelse af uheld m.v. og der er i miljøgodkendelsen fra 2010 vilkår omkring beredskabsplan (vilkår 42-43). Det betragtes generelt som BAT at sikre, at alle ansatte har den nødvendige uddannelse samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser

Endvidere reducerer miljøgodkendelsens vilkår 44-46 risikoen for forurening fra gyllehåndtering. Kommunen vurderer, at miljøgodkendelsens vilkår er tilstrækkelige til at sikre, at der på husdyrbruget er taget tilstrækkelige forholdsregler mod uheld og udslip.

Rengøring og desinfektion

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne vedrørende rengøring og renholdelse er at betragte som BAT. Kommunen vurderer, at vilkårene i miljøgodkendelsen fra 2010 er tilstrækkelige til at holde husdyrbruget ryddeligt og mindske evt. lugt- og støvgener fra anlægget (bl.a. vilkårene 30, 57, 60, 88-89).

Bedste tilgængelige staldteknologi

Den ændrede lade vil blive indrettet med sengebåse og fast drænet gulv samt dybstrøelse med naturlig ventilation, der sikrer et stort luftskifte i den kommende stald og dermed sikrer tørre staldgulve og lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Den naturlige ventilation medfører ligeledes et minimalt energiforbrug til ventilation m.v.

---

⁶ Bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

I sceriberegningsskemaet 106255 af 25. juli 2018 ses det, at valgte gulv giver en reducerende ammoniak effekt på knap 30 % og BAT er overholdt med 33,30 kgN /år.

Idet det samlede anlæg overholder Miljøstyrelsens vejledende BAT-ammoniak-krav, vurderer kommunen, at husdyrbruget har implementeret BAT også for så vidt angår staldteknologi. Der stilles vilkår om, at projektet skal være som ansøgt, og dermed fastholdes staldteknologien.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Ansøger har valgt ikke at regulere indholdet af næringsstoffer for at reducere ammoniakfordampningen. Da der ikke er anvendt fodring som virkemiddel, til at nedsætte husdyrgødningens indhold af kvælstof og fosfor, er der ikke stillet vilkår vedrørende fodring.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

For at det generelle ammoniakreduktionskrav overholdes, er der ansøgt om, græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekvæg inklusiv opdræt. Hermed sænkes kravet fra 25 % til 15 %. Det generelle ammoniakkrav kan dermed overholdes. Det samme gælder, hvis der kommer teltoverdækning på gyllebeholder på 4000 m³. Da ≥ 25 % af græsningsareal eller teltoverdækningen er en forudsætning for, at det generelle ammoniakreduktionskrav overholdes, stilles der vilkår om fastholdelse af dette samt dokumentation heraf. Se yderligere forklaring og vurdering på side 33.

Vilkår

6) Husdyrproduktionen skal etableres i henhold til nedenstående skema, hvoraf den maksimalt tilladte årsproduktion omfatter:

Stald	Dyretype	Antal	Gulvtype	Alder ind - mdr./ vægt i kg.	Alder ud - mdr./vægt i kg.
Gl. stald til kalve 2-6 mdr.	Småkalv, Jersey	51	Dybstrøelse	2	5
	Hest u. 300 kg	2			
	Tyrekalv, Jersey	10	Dybstrøelse	25	200
	Ungtyr, Jersey	10	Dybstrøelse	200	400
Løsdriftsstald	Jerseyko	270	Sengestald m. spalter		
Kalvehytter	Småkalv, Jersey	17	Dybstrøelse	0	1
Småkalve	Småkalv, Jersey	17	Dybstrøelse	1	2
Dybstr i kostald	Jerseykvie	16	Dybstrøelse, lang ædeplads m.spalter	23	24

	Jerseyko	30	Dybstrøelse		
Lade ændret og udvidet 2018	Jerseykvie	34	Dybstrøelse, kort ædeplads m. fast gulv	6	8
	Småkalv, Jersey	17	Dybstrøelse, kort ædeplads m. fast gulv	5	6
	Jerseykvie	248	Præfabrikeret, drænet gulv	8	23

7) Der skal anvendes *et af to* følgende ammoniakreducerende tiltag på husdyrbruget:

Tiltag 1: Græsmarksafgrøder skal minimum udgøre 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt. Der skal foreligge dokumentation herfor.

Tiltag 2: Gyllebeholderen på 4.000 m³ skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.

Såfremt tiltag 2 implementeres gælder følgende vilkår 5-6:

8) Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle samt fjernelse af bundfald. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Kommunen underrettes straks herom.

9) Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20.

Ansøgers tekst

Tabel 1: Faste afstandskrav, målt fra den ombyggede lade

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo	118 m		50 m
Naboskel	0 m	Der bygges hen over	30 m

		nuværende markskel	
Beboelse på samme ejendom (stuehus)	ca. 80 m		15 m
Levnedsvirksomhed	> 25 m		25 m
Samlet bebyggelse i landzone	730 m		190 m*
Byzone (eksisterende og fremtidig)	ca. 2 km		278 m*
Sommerhusområde (eksisterende og fremtidige)	> 278 m		278 m*
Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv	> 278 m		278 m*
Fælles vandindvindingsanlæg	> 1 km		50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	> 1 km		25 m
Vandløb - åbent	ca. 400 m		15/100 m
Sø	ca. 350 m		15/100 m
Offentlig vej	80 m		15 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Kilder: www.husdyrgodkendelse.dk, Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus)

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20 er overholdt med undtagelse af afstandskravet til rørlagt vandløb og skel, da udvidelsen af ladebygningen, der fremover vil være stald, sker henover den nuværende skellinje. For at denne udvidelse kan gennemføres skal skellet flyttes, så afstandskravet på 30 m. overholdes.

Afstand til rørlagt vandløb tages der hånd om i afsnit 1.3.2. Dispensation.

Vilkår

10) Inden byggeriet påbegyndes skal skellet være flyttet, så der er mindst 30 m fra den ny staldbygning til skel.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Der henvises til indtegning i husdyrgodkendelse.dk for placering af den nye tilbygning. Øvrige bygninger er uændrede. Der er ikke planlagt ny beplantning. Der er et læhegn langs med Sommerstedvej syd for ejendommen, og der ligger gyllebeholdere mellem vejen og tilbygningen, så tilbygningen vil ikke kunne ses meget fra Sommerstedvej.

Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende:

Fritidsområder: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Cykelruter: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Turistområde: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Vandreamråder: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Planlagte cykelstier: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

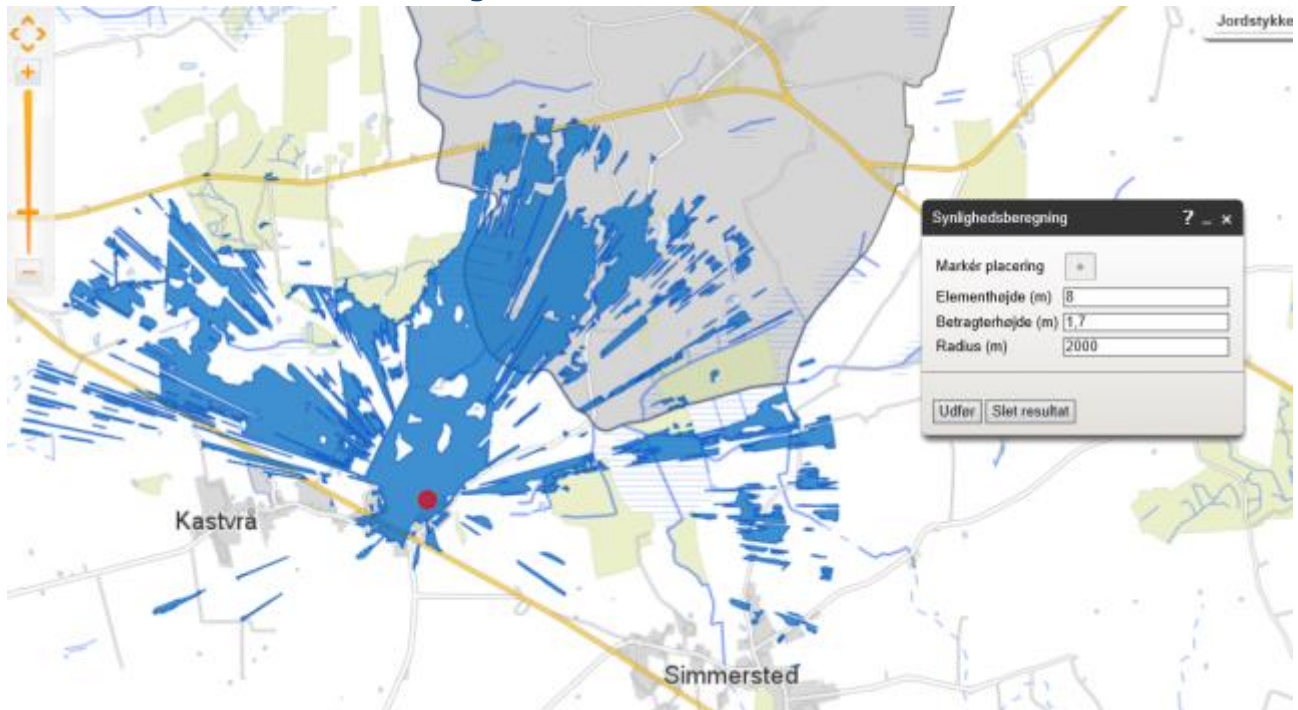
Ingen større hotel eller ferieby indenfor en afstand på 2 km.

Ingen campingplads indenfor en afstand 2 km.

- Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug: Ingen indenfor 1000 m.
- Natura 2000: Ingen indenfor 1000 m.
- Områder med landskabelig værdi/ Værdifulde landskaber: Ingen indenfor 1000 m.
- Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer: 900 m mod syd.
- Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering: Ejendommen ligger ikke indenfor udpegningen.
- Fortidsmindelinje / Kulturhistoriske arealer: 800 m mod nordvest.
- Områder med særlig geologisk værdi / Skovplantning uønsket pga. geologi: Ingen indenfor 1000 m.
- Skovrejsningsområder: Ingen indenfor 1000 m.
- Kystnærhedszonen: Der er ingen indenfor 1000 m.
- Fredede områder: Ingen indenfor 1000 m.
- Beskyttede naturarealer (§ 3): Mose 400 m mod øst.
- Strandbeskyttelseslinje: Ingen indenfor 1000 m.
- Klitfredningslinje: Ingen indenfor 1000 m.
- Skovbyggelinje: 150 m mod øst.
- Sø- og åbeskyttelseslinje: Ingen indenfor 1000 m.
- Kirkebyggelinje: Ingen indenfor 1000 m.
- Beskyttede sten- og jorddiger: 280 m mod vest.

Haderslev Kommunes vurdering

Idet synligheden er begrænset til nord (hvor det visuelle indtryk ikke vil blive forandret da der ses ind på den eksisterende gavl p.t.) og mod vest (hvor der er de eksisterende bygninger øst for) vil tilbygningen ikke have negativ landskabelig påvirkning.

Kommunen kan konstatere, at ansøgers redegørelse for afstande til fredede områder og beskyttelseslinjer er korrekt målt, dog med undtagelse af afstanden til fortidsmindelinje/kulturhistoriske arealer, skovrejsningsområder og områder med fredskov. Kommunen kan videre konstatere, at husdyrbruget ikke ligger indenfor hverken beskyttelseslinjer eller registrerede fredninger.

Området hvor husdyrbruget er beliggende er omfattet af udpegninger for støjbelastede arealer og særligt værdifuldt landbrugsområde i Haderslev Kommunes kommuneplan 2017-2029. Haderslev Kommune vurderer, at det ansøgte ikke er i strid med bestemmelserne i gældende kommuneplan.

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed; der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven (dvs. tilladelse til byggeri uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer). Den ændrede lade vurderes som erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommen, som redegjort for af ansøger, jf. afsnit om 0-alternativ.

Der stilles vilkår om, at ændringen af eksisterende lade skal opføres i dæmpede farver og ikke-reflekterende tagmaterialer samt med samme højde som den eksisterende lade. Kommunen vurderer, at dette vil give den samlede bygningsmasse et harmonisk udtryk.

Vilkår 8 vedrørende beplantning og vedligehold af eksisterende beplantning i miljøgodkendelsen fra 2010 vurderes at være dækkende for det samlede husdyrbrug. Eksisterende beplantning vil også kunne skærme for indblik fra syd samt tilbygnings påvirkning af omgivelserne. Bygningsmassen ændrer ikke i det væsentlige karakter eller udtryk ved etablering af tilbygning.

Vilkår

11) Ny stald skal opføres i afdæmpede farver (farvekort med udvalgte jordfarveskaler) og med ikke reflekterende tagmaterialer.

12) Den nye stald skal have samme højde, som eksisterende lade.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Type	Før ændring	Efter ændring (anslået)
El	130.000 kwh	150.000 kwh
Fyringsolie – stald	0 L	0 L
Diesellole – traktor	22.000 L	23.000 L
Gas	0	0

Energiforbrug:

- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer
- Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme brugsvand i driftsbygning.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af energiforbrugende installationer er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere energiforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på energisparende egenskaber.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2010 stillet vilkår 19 om kontrol af mælkekøleanlægget samt vilkår 20 om energibesparende lyskilder. Vilkår 101 omfatter bl.a. aflæsning af el-forbrug.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet. Kommunen vurderer at nævnte vilkår, samt vilkårene 73-76 vedr. lys er tilstrækkelige til at sikre, at energiforbruget på husdyrbruget holdes på så lavt et niveau som muligt. Der stilles ikke yderligere vilkår for så vidt angår energiforbrug.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Type	Før ændring	Efter ændring (anslået)
Drikkevand	6.500 m ³	9.500 m ³
Vask af maskiner	5 m ³	5 m ³
Vask af malkeanlæg og stald	600 m ³	700 m ³

Vandforbrug:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Vaskevandet fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes til vask af malkestalden.
- Vandforbruget registreres.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Det er forsøgt at finde en balance mellem rengøring pga. hygiejne og smitte og samtidig begrænsning af vandforbrug.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn med og vedligeholdelse af husdyrbrugets drikkevandsinstallationer og regelmæssig kontrol af vandforbruget er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere vandforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vandbesparelser.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2010 stillet vilkår 101, hvori indgår aflæsning af vandforbruget samt evt. benyttede virkemidler til nedbringelse heraf.

Haderslev Kommune vurderer, at vandforbruget på bedriften er i overensstemmelse med normtal fra Håndbog for kvæghold, og at det økonomiske incitament vil være tilstrækkeligt til at sikre, at vandforbruget på bedriften minimeres. Kommunen stiller derfor ingen skærpende vilkår med henblik på at nedbringe forbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits- afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Spangåvej 2	0	FMK	72,09	68,32	72,09	68,32	100,61	Nej	Ja
+ Sommerstedvej 14	0	FMK	91,46	71,22	91,46	71,22	500,30	Ja	Ja
+ Kastvråvej 22A	0	FMK	91,46	71,22	91,46	71,22	231,40	Ja	Ja
+ Kastvråvej 20	0	FMK	91,46	71,22	91,46	71,22	357,83	Ja	Ja
+ Kastvråvej 16B	0	NY	208,39	144,51	208,39	144,51	692,73	Ja	Ja
+ Sommersted Ejerlav, Sommersted	0	NY	310,89	183,61	310,89	183,61	2.011,65	Ja	Ja

Haderslev Kommunes vurdering

Geneafstanden tager udgangspunkt i afstanden fra lugtcentrum af et staldanlæg til en nabo/områdegrænse, hvor genekriteriet skal overholdes. Da der er flere staldafsnit er der flere lugtkilder. Der beregnes en vægtet gennemsnitsafstand, som tager hensyn til, at der er forskellige emissioner fra staldafsnittene. Den vægtede geneafstand er en beregnet afstand, som skal være større end den korrigerede/ukorrigerede geneafstand for at lugtgenekriteriet er overholdt. Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende "væsentlige lugtgener".

Nærmeste nabobolig uden landbrugspligt er Spangåvej 2 og Sommerstedvej 14 med et defineret genekriterie 15 OUE/m³. Nærmeste samlede bebyggelse er ved Kastvråvej 16B med et defineret genekriterie på 7 OUE/m³ og nærmeste byzone (område med boliger) er udpeget i Sommersted ca. 2 km vest for ejendommen med et defineret genekriterie på 5 OUE/m³.

Kommunen kan konstatere, at ansøger har udpeget de nævnte boligtyper i forhold til naboer, samlet bebyggelse og byzone korrekt.

Der findes ingen større husdyrbrug (> 75 DE) i området indenfor 100 meter fra enkeltboliger og 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone.

Den vejledende lugtkonsekvenszone er beregnet til 340,85 meter. Beboelsesejendomme inden for denne zone er vurderet at være høringsberettigede i denne sag.

Ansøgningsystemets beregninger viser, at husdyrgodkendelseslovens lugtgenekrav er overholdt ved enkeltboliger, samt ved samlet bebyggelse og ved byzone.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Vilklårene 57-58 i miljøgodkendelsen fra 2010 vurderes at være dækkende til at sikre, at det ansøgte ikke medfører væsentlige gener for naboerne for så vidt angår lugt fra husdyrbruget. Der stilles ikke yderligere vilkår hertil.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På de ældre stalde	Ikke i brug
Kompressor	Maskinhus	Kun tændt efter behov
Kompressor til mælkekøling		Fra malkning til afhentning af mælk
Vakuumpumpe til malkeanlægget	lukket rum i stalden	Under malkning
Kornvalse	Lukket rum i laden	To gange dagligt
Korntørring	Ingen	Ingen
Transport via til- og frakørselsvej		Primært i dagtimerne

Støjgener fra anlægget vurderes stort set uændrede. Der skal fodres og malkes flere dyr.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende på baggrund af ovenstående beskrivelse. Støjen er primært relateret til de daglige aktiviteter omkring driften, idet der ikke findes mekanisk ventilation eller lignende permanente støjkilder.

Der er i miljøgodkendelsen stillet vilkår 69-70 vedr. overholdelse af vejledende støjgrænser. I vilkår 69 henvises til støjmålinger som kontrol til vilkår 71. Kommunen gør opmærksom på, at der refereres til vilkår 69. Kommunen finder stadig nævnte vilkår relevante, da husdyrbruget har en afstand på mindre end 300 meter til nærmeste nabobeboelse. Der stilles ikke yderligere vilkår for så vidt angår minimering af støjgener fra husdyrbruget i nærværende tillæg, idet nugældende vilkår vurderes at være dækkende i forhold til den generelt uændrede driftspraksis på husdyrbruget.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Der er lys i staldene efter behov, og med reduceret mængde om natten (natsænkning).

Lampe ved nord-gavl af maskinhus. Lampen tændes ved kontakt.

På ejendommen er der 5 orienteringslamper, der aktiveres af skumringsrelæ.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn, da gavlen af løsdriftsstalden er beliggende ca. 50-55 meter fra nærmeste enkeltbebyggelse. Det vurderes, at den dæmpede natbelysning i løsdriftsstalden vil medføre, at fjernpåvirkningen vil være minimal. Der er i miljøgodkendelsen fra 2010 stillet vilkår 73-76 til begrænsning af lyspåvirkning af omgivelserne. I den forbindelse gør kommunen opmærksom på, at udendørs belysning skal forsynes med bevægelsessensorer (vilkår 74). Da nærmeste enkeltbygning er beliggende mindre end 300 meter fra driftsbygningerne er vilkår 75 om neddroset natbelysning stadig relevant. Kommunen vurderer, at gældende vilkår i miljøgodkendelsen fra

2010 er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne for væsentlige lysgener fra husdyrbruget. Der stilles ikke yderligere vilkår hertil.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

Opbevaring af foder sker på sådan en måde, at risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.) minimeres. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme.

Beskrivelse af gener fra fluer:

Ved fluegener bekæmpes med fluegift.

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Beskrivelse af rottebekæmpelse:

Der forefindes en kommunal samt privat foranstaltning mod rotter.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket i miljøgodkendelsen fra 2010 er fastholdt i vilkår 60. Retningslinjer for bekæmpelse af fluer udarbejdes pt af Århus Universitet, Institut for Agroøkologi; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt. Miljøgodkendelsens vilkår 59 udgår således og erstattes af nedenstående vilkår

Vilkår

13) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

Driften, herunder håndtering af foder og halm, forventes ikke at medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående samt afsnit 6.7 i miljøgodkendelse fra 2010 om støv fra anlægget, at husdyrbruget ikke vil give væsentlige støvgener for omgivelserne. Miljøgodkendelsens vilkår 71-72 regulerer støv fra husdyrbruget, og disse vurderes at være dækkende for de aktiviteter, der kan henføres til nærværende tillæg til miljøgodkendelse. Det vurderes ikke, at evt. anvendelse af 25 % græsmarksafgrøder vil ændre på vurderinger foretaget i miljøgodkendelsen fra 2010.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der stilles ikke yderligere vilkår for så vidt angår støvbegrænsende tiltag på ejendommen.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00. I forbindelse med udvidelsen af besætningen vil der være et øget transportbehov fra og til ejendommen, men det øges ikke proportionalt med udvidelsen. Der vil i mange tilfælde medtages større mængder pr. kørsel.

Skønnet antal af transporter:

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Indkøbt foder mv.	Ca. 12	Ca. 12
Grovfoder	Ca. 300	Ca. 400
Fyringsolie/brændstof	Ca. 6	Ca. 6
Mælk	Ca. 182	Ca. 182
Indlevering af dyr	Ca. 0	Ca. 0
Udlevering af dyr til levebrug	Ca. 0	Ca. 0
Udlevering af dyr til slagtning	Ca. 17	Ca. 20
Afhentning af døde dyr	Ca. 104	Ca. 104
Diverse sækkevarer (minerale, kalveblanding, rengøringsmidler mv.)	Ca. 12	Ca. 12
Gyllekørsel	Ca. 326	Ca. 390
Fast møg	Ca. 9	Ca. 13
Maksimalt i alt	Ca. 968	Ca. 1139

Antallet af gyllekørsler kan variere afhængigt af, hvor stor gyllevognens kapacitet er. Der vil normalt blive kørt gylle ud dels i april/maj måned og i august måned.

Støjbelastningen for transporterne vurderes at overholde gældende retningslinjer.

Haderslev Kommunes vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården, og at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Det vurderes, at det stigende antal transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet. Det øgede antal transporter svarer gennemsnitligt til ca. 3 yderligere transporter til/fra husdyrbruget pr. uge.

Der stilles ingen supplerende særlige vilkår i forhold til transport, da det vurderes at vilkårene 61 samt 64-68 i miljøgodkendelse fra 2010 er tilstrækkelige til at sikre omkringboende mod væsentlige gener fra transport til/fra husdyrbruget.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Anslåede mængder af restvand:

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand (stald og malkeanlæg), drikkevandsspild mv.	ca. 600 m ³	ca. 700 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Rengøringsvand (maskiner)	Ca. 5 m ³	Ca. 5 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra toilet/bad i driftsbygninger	ca. 0 m ³	ca. 0 m ³		
Regnvand tilledt gyllebeholder fra befæstede arealer	ca. 1400 m ³	ca. 2226 m ³	Gyllebeholder	Ingen

Befæstet areal (m²) omkring bygninger:

Befæstede arealer	Før udvidelse	Efter udvidelse
Ensilageplads	1727	2800
Kalvehytter	380	380

Der ændres ikke på mængde eller håndtering af restvand fra tage og pladser.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen⁷ fra stalde og befæstede arealer sker i overensstemmelse med lovgivningens krav.

Det vurderes, at kapaciteten i ejendommens opbevaringsanlæg er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand som angives i ansøgers tekst, jf. endvidere bilag 5 med kapacitetserklæring. Opbevaringen af spildevand vurderes ikke separat, da spildevand opsamles sammen med husdyrgødning fra husdyrbruget.

Øvrigt spildevand håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at afledning af tagvand fra ny stald/tilbygning ikke er indeholdt i nærværende tillæg til miljøgodkendelse. Der skal søges separat om udlednings- eller nedsivningstilladelse, idet mængden af overfladevand fra tage nødvendigvis øges i forbindelse med opførelse af tilbygningen.

⁷ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

De beskrevne forhold fastholdes gennem vilkårene 21-29 i miljøgodkendelsen fra 2010, idet den ansøgte udvidelse af husdyrholdet og den ansøgte udvidelse af løsdriftsstalden kun medfører en mindre forøgelse af mængden af spildevand, og at spildevandet håndteres på samme måde.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Tabeller med oplysninger om opbevaringslagre til husdyrgødning findes i ansøgningskemaet samt i bilaget med kapacitetsberegning.

Risici og risikominimering forventes ikke at ændres som følge af denne ansøgning.

Opbevaring af ensilage og øvrigt foder ændres ikke som følge af denne ansøgning. Dog udvides ensilageplads.

Håndtering af ensilage vil ske således, at eventuelle lugt- og fluegener for nabobeboelser minimeres. Endvidere vil håndteringen sikre, at risiko for tab af næringsstoffer til omgivelserne minimeres.

Såfremt der er ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, vil de højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der vil derefter gå 5 år, før ensilagen igen placeres på samme sted.

Kasseret ensilage fra ensilagepladser eller –siloe vil blive fjernet løbende og opbevaret overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.

Haderslev Kommunes vurdering

Opbevaring af ensilage og foder

Ensilage opbevares på særligt indrettede plansilo-områder, der udvides ved nærværende ansøgning, med fast bund og sider i området mellem kalvehytterne og den nye halmlade og i nødvendigt omfang i markstakke nord for ejendommen. Opbevaring og håndtering af ensilage foregår, således at eventuelle lugt- og fluegener for nabobeboelser minimeres og med mindst mulig risiko for tab af næringsstoffer fra ensilagen til omgivelserne.

Foder opbevares og håndteres i den nye foderlade på den sydvestlige del af ejendommen umiddelbart syd-vest for området med opbevaring af ensilage.

Kommunen vurderer, at vilkårene 15-18 vedr. ensilageopbevaring er dækkende for opbevaring og håndtering af foder også for nærværende tillæg, idet der ikke sker væsentlige ændringer i forhold til nuværende praksis.

Opbevaring af husdyrgødning

Der produceres ca. 925 tons fast husdyrgødning på husdyrbruget og ca. 9.200 tons flydende husdyrgødning. Den faste dybstrøelse opbevares i markstakke. Flydende husdyrgødning opbevares i ejendommens gyllebeholdere på hhv. 4.000 m³ og 1.380 m³ samt i gyllekanaler med en kapacitet 2.000 m³. Desuden opbevares husdyrgødning i lejede beholdere.

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten til husdyrgødning og spildevand er tilstrækkelig, jævnfør Bilag 5 - Kapacitetserklæring. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis

opbevaringskapaciteten ikke er tilstrækkelig for eksempel grundet problemer med udbringning med baggrund i nedbør eller frost, så er det ejerens ansvar, at sikre alternative opbevaringsmuligheder med henblik på at kunne overholde husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen henviser her for eksempel til Landboforeningernes gyllebanker og lignede registre.

Opbevaringskapacitet på minimum 9 måneder er lovpligtigt jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens⁸ § 11, stk. 2. Kravet kan jf. bekendtgørelsens § 11 stk. 5 opfyldes ved skriftlige opbevaringsaftaler med en varighed af mindst 5 år. Idet dette forhold er omfattet af den generelle regulering stilles der ikke vilkår herom.

Ensilageplads

Haderslev Kommune vurderer, at opbevaringen af ensilage i plansiloer i overensstemmelse med BAT såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsen⁸ overholdes og riste til afledning af ensilagesaft friholdes for ensilage, sand og lignende, således at spildevand fra pladsen frit kan ledes til særskilt beholder (den lille gyllebeholder på 1.380 m³). Der er stillet vilkår herom i miljøgodkendelsen fra 2010 (vilkår 15).

Det vurderes ikke, at oplaget og håndteringen af foder i forbindelse med plansiloerne vil give væsentlige gener for naboerne, da håndteringen af ensilage vil ske, således at eventuelle lugt- og fluegener for nabobeboelser minimeres og således at risikoen for tab af næringsstoffer til omgivelserne minimeres.

Opbevaring af kompost i markstakke

Det vurderes ikke, at markstakkene med komposteret husdyrgødning vil give væsentlige gener for naboerne, da håndteringen ikke ændres ved dette tillæg til miljøansøgningen.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, markstakke med komposteret husdyrgødning ikke må placeres samme sted i marken i mere end 12 måneder og at markstakkene ikke må placeres samme sted før efter fem år. Endvidere gør vi opmærksom på, at der ligeledes jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens⁸ § 15 skal føres årlige optegnelser over markstakkenes oplagingsperiode og placering.

Det er kun kompost med et tørstofindhold på mindst 30 %, der må opbevares i marken, uden at der først udarbejdes en særlig tilladelse, og afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 15 skal overholdes. Det vurderes, at markstakkene ikke vil medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand.

Gyllebeholder - overdækket

For at kunne leve op til det generelle ammoniakreduktionskrav har ansøger beskrevet, at det er nødvendigt at anvende enten > 25 % græsmarksafgrøder eller overdækning af den store gyllebeholder på 4.000 m³. Af ansøgningen fremgår, at evt. overdækning af gyllebeholderen reducerer ammoniakemissionen med 326 kg N pr. år. Der stilles vilkår om overdækning af gyllebeholderen i henhold til miljøstyrelsens teknologiblad om "Fast overdækning af gyllebeholder" fra 2010 såfremt dette tiltag vælges, se kapitel 2.1 Dyrehold og Management. Etablering af fast overdækning på gyllebeholder vurderes at være i overensstemmelse med BAT.

---

⁸ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#)

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Ansøgers tekst

Der ændres ikke væsentligt ved mængde og håndtering af affald og kemi i forhold til det tidligere godkendte.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke særlige vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet, og disse vilkår er stillet i miljøgodkendelsen af 30.09.2010.

Vi henviser i denne forbindelse også til at transportører af jern og metal, samt plastbeholdere med medicinglas, kanyler, skalpeller mv. skal være godkendt hertil. Se nærmere på www.affaldsregistret.mst.dk.

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af følgende vilkår. Rengøring af maskiner og lastbiler skal ske på en et befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt beholder af hensyn til de olierester, næringsstoffer med videre som sidder på.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Beregning af BAT jf. skema 99619 uden tiltag i form af enten > 25 % græsmarksafgrøder eller fast overdækning af gyllebeholder:

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	4176,68 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	4209,98 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	-33,30 kgN/år

Ved anvendelse af > 25 % græsmarksafgrøder er det generelle ammoniakreduktionskrav overholdt (skema 106255):

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Ja
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-15,18 kgN/år

Ved etablering af fast overdækning på gyllebeholder er det generelle ammoniakreduktionskrav overholdt (skema 107328, kommunens scenarieberegning):

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-61,44 kgN/år

Haderslev Kommunes vurdering

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakreduktionskrav er en del af beskyttelsesniveauet for ammoniak. Kravet om reduktion af ammoniakemissionen gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres.

Det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, at det generelle ammoniakreduktionskrav på 25 % ikke kan opfyldes alene med anvendelse af præfabrikerede drænede gulve i den nye stald. Ansøger har derfor valgt enten at anvende > 25 % græsmarksafgrøder (hvor det generelle ammoniakreduktionskrav kun er 15 %), eller etablere fast overdækning på den store gyllebeholder. Nævnte tiltag medfører en ammoniakemission fra anlægget hvor det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt i begge scenarier. Der er stillet vilkår om de ammoniakreducerende tiltag i afsnit 2.1.

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænsneværdien for ammoniak er overholdt.

Miljøstyrelses vejledende emissionskrav for ammoniak ved anvendelse af BAT er beregnet til 4.210 kg N/år. Den indsendte ansøgning viser en ammoniakemission på 4.177 kg N/år ved etablering af præfabrikerede drænede gulve i den nye stald uden yderligere tiltag dvs. beregning foretaget uden ammoniakreducerende effekt af enten græsmarksafgrøder eller fast overdækning af gyllebeholder. Derved er BAT niveauet for ammoniakemission overholdt.

Der stilles ikke særlige vilkår i forhold til emissionskrav for ammoniak udover de stillede vilkår til driften af husdyrbruget.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Af tabel nedenfor fremgår ammoniakdeposition i nærliggende naturområder jf. beregning i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 99.619. Der er således tale om en worst-case beregning, idet det nødvendige ammoniakreducerende tiltag (enten > 25 % græsmarksafgrøder eller fast overdækning på gyllebeholder) ikke er medregnet.

Navn	Kategori	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
Mose NV	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,1	0,2
Eng Ø	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,2	0,8
Mose Ø	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,2	0,6
Mose Ø	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,4
Skov N	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,1	0,3

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrgodkendelsesloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (listet i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Af nedenstående tabel fremgår natur i nærheden af Spangåvej 1, der er registreret som kategori 1 og 2. Beregningerne er foretaget af kommunen i scenarieberegning skema nr. 107329 i husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne er foretaget uden ammoniakreducerende teknologi for så vidt angår opfyldelse af GAK.

Tabel 2: Ammoniakdeposition til kategoriseret 1 – 3 natur i nærheden af anlægget. Beregninger foretaget som en worst-case situation uden ammoniakreducerende teknologi for så vidt angår opfyldelse af GAK.

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>				
Overdrev	Ca. 7 km syd	0,0	0,0	15,9
<i>Kategori 2</i> <i>Overdrev</i>	Ca. 4 km. vest	0,0	0,0	15,9
<i>Kategori 3</i>				
Mose NV	840 m nord vest	0,0	0,1	15,9
Mose Ø	450 m øst	0,2	0,6	15,9
Mose Ø	610 m øst	0,1	0,3	15,9
Potentiel ammoniakfølsom	1,2 km syd vest	0,2	0,8	15,9

skov				
------	--	--	--	--

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 6a og 6b.

Kategori 1 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er et overdrev i Natura 2000-området ved Pamhule Skov og Stevning Dam beliggende ca. 7 km syd for det ansøgte projekt. På baggrund af afstanden til anlægget på Spangåvej 1 samt kommunens beregninger, vurderes det, at naturområdet og Natura 2000-området ikke modtager ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på denne baggrund, at ingen kategori 1 natur vil blive væsentligt påvirket af projektet.

Der stilles ingen skærpede vilkår.

Kategori 2 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er et overdrev beliggende ca. 4 km nordnordvest for det ansøgte projekt. Kategori 2 naturområdet ligger i relativ lang afstand fra Spangåvej. Kommunens ammoniakdepositions beregninger til kategori 2 natur viser, at naturområdet ikke modtager ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt, og det vurderes på denne baggrund, at ingen kategori 2 naturs tilstand vil blive ændret af projektet.

Der stilles ingen skærpede vilkår.

Kategori 3 natur

De nærmeste naturtyper omfattet af husdyrgodkendelseslovens kategori 3 to moseområder (mose Ø) beliggende henholdsvis ca. 500 meter og ca. 600 meter øst for husdyrbruget. Endvidere findes der en mose (mose NV) med en beliggenhed ca. 850 meter nordvest for husdyrbruget. Af beregningerne i ansøgnings-skema 99619 og i ovenstående tabel fra Husdyrgodkendelse.dk fremgår det, at kategori 3 - områderne modtager en merdeposition på mellem 0,1 - 0,2 kg N/ha pr. år. Dette bidrag vurderes ikke at medføre en ændring af naturtilstanden på områderne.

Der stilles ingen skærpede vilkår.

Naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau omfatter langt størsteparten af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelte lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om flere søer. Naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 fremgår af bilag 7. Søerne i området vurderes generelt at være næringsstofbelastede ud fra deres tætte placering til husdyrbruget og omkringliggende omdriftsarealer. For søer og vandhuller gælder generelt, at de er fosforbegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af vandhuller omkring anlægget, vil være af mindre betydning og ikke vil ændre deres tilstand væsentligt.

Tabel 3: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)
Sø sydsydvest	380 m	0,1	0,4	15,9
Eng Ø	380 m øst	0,2	0,8	15,9

I tabellen herover er § 3 natur, som ikke også er kategorinatur vist.

Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Mer-belastningen som er beregnet til søen og engen, som følge af det ansøgte, vurderes ikke at kunne betyde en tilstandsændring. Det vurderes på den baggrund at søens og engens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen⁹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV.

Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven. Det vil sige, før der træffes afgørelse om godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal Haderslev Kommune foretage en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg fremgår af bilag 8. Nærmeste Natura 2000 område Pamhule Skov og Stevning Dam er beliggende ca. 7 km sydsydøst for det ansøgte projekt. Natura 2000-området modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt, og det vurderes på den baggrund, at projektet ikke påvirker Natura 2000 områder.

Nærmeste registreringer af løvfrø er ca. 1 km syd samt sydsydvest for anlægget.

⁹ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU¹⁰ er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af søer udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring anlægget findes der et par mindre søer, men der er ikke registreret bilag IV padder indenfor 1000 m fra anlægget. Det udelukkes dog ikke at der findes bilag IV padder i søerne indenfor 1000 m fra Spangåvej 1. Det er vurderet under § 3 natur, at ingen søer vil ændre tilstand som følge af ansøgningen og derfor vurderes det ansøgte heller ikke at ville påvirke bilag IV padderarter væsentligt.

Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

Andre bilag IV-arter

Udover padderarter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæblens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført

---

¹⁰ EIONET, European Centre on Biological Diversity - [Speciesreport](#)

på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt § 10, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til påvirkning af Natura 2000 eller bilag IV-arter i nærværende tillæg til miljøgodkendelse.

3 Arealerne

Med den ændrede husdyrbrugslov, som Folketinget vedtog den 23. februar 2017, er der lavet om på reglerne om godkendelse og tilladelse af husdyrbrug.

Sagsbehandling i kommunerne og Miljø- og Fødevareklagenævnet¹¹

"Indtil 1. august 2017 behandles sager i både kommunerne og i Miljø- og Fødevareklagenævnet efter husdyrgodkendelseslovens regler som hidtil.

Der kan dog ikke længere stilles krav vedrørende arealerne i afgørelser truffet 2. marts 2017 eller derefter. Derfor skal der ikke ske nogen vurdering af arealerne.

I klagesager om tilladelse eller godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens §§ 10, 11 eller 12 ophæver Miljø- og Fødevareklagenævnet vilkår, der vedrører udbringningsarealer.

Krav om § 16-godkendelse er bortfaldet 2. marts 2017. Igangværende ansøgninger om § 16-godkendelse skal ikke færdigbehandles.

Hvis der har været foretaget en høring, hvor udbringningsarealerne var inkluderet i projektet, kræves der ikke en ny høring, selvom arealerne ikke længere indgår i projektet. Fornyet høring ville være uden betydning for afgørelsen, fordi ændringen af projektet skyldes lovændringen, og kommunen ikke længere har mulighed for at træffe afgørelse om arealerne. Det kan dog anbefales, at kommunen oplyser om dette, når afgørelsen meddeles.

Bemyndigelse til generel arealregulering

Nogle af husdyrbrugslovens bestemmelser om anvendelse af gødning, efterafgrøder og fosforlofter er trådt i kraft allerede 2. marts 2017. Herved gives bemyndigelse til, at Miljø- og Fødevareministeren kan udstede regler om den nye arealregulering, som vil skulle træde i kraft 1. august 2017 (i husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Den tidlige udstedelse af reglerne forud for ikrafttrædelsen sker for at give landbruget tid til at planlægge for planåret 2017/2018, og for at sikre it-understøttelsen af Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kontrol med reglerne."

---

¹¹ Miljøstyrelsen, 6-4-2017. Overgangsregler - Ny husdyrregulering. 2. marts 2017 – 31. juli 2017 http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Overgangsregler-Ny-husdyrregulering.ashx#Husdyrvejledning.Overgangsregler-Ny-husdyrregulering_C_marts_CABH_-_DB_juli_CABH_8

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	42
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	44
Bilag 3 – Oversigtskort over lugtgeneafstand	46
Bilag 4 – Oversigtskort over anlæg	47
Bilag 5 – Kapacitetserklæring.....	48
Bilag 6a – Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg.....	50
Bilag 6b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg.....	51
Bilag 7 – Kort over § 3 natur ved anlæg	52
Bilag 8 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg	53
Bilag 9 – Potentielle bilag IV arter	54
Bilag 11 - Ansøgningen	58

Bilag 1 - Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love - [LOV nr 204 af 28/02/2017](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - [BEK nr. 1317 af 19/11/2015](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - [LBK nr. 121 af 26/01/2017](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1579 af 08/12/2015](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 211 af 18/02/2017](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 374 af 19/04/2017](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)

- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1611 af 10/12/2015](#) (Olietanksbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 188 af 26/02/2016](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [Erhvervsstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 - Oversigt over vilkår

- 1) Tillæg til miljøgodkendelse gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Et eksemplar af miljøgodkendelsen og nærværende tillæg til miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om indholdet af miljøgodkendelsen og dette tillæg til miljøgodkendelsen.
- 3) Vandløbet, som løber under den kommende staldbygning, skal føres i et lukket pvc rør, 160 mm eller et rør som er af ligeså tæt materiale pvc røret.
- 4) Vandløbet skal desuden være rørlagt 15 meter til hver side af bygningen.
- 5) Drænrør tilknyttet strækningen under stalden skal fjernes eller afproppes, så der ikke er gennemløb.
- 6) Husdyrproduktionen skal etableres i henhold til nedenstående skema, hvoraf den maksimalt tilladte årsproduktion omfatter:

Stald	Dyretype	Antal	Gulvtype	Alder ind - mdr./ vægt i kg.	Alder ud - mdr./vægt i kg.
Gl. stald til kalve 2-6 mdr.	Småkalv, Jersey	51	Dybstrøelse	2	5
	Hest u. 300 kg	2			
	Tyrekalv, Jersey	10	Dybstrøelse	25	200
	Ungtyr, Jersey	10	Dybstrøelse	200	400
Løsdriftsstald	Jerseyko	270	Sengestald m. spalter		
Kalvehytter	Småkalv, Jersey	17	Dybstrøelse	0	1
Småkalve	Småkalv, Jersey	17	Dybstrøelse	1	2
Dybstr i kostald	Jerseykvie	16	Dybstrøelse, lang ædeplads m. spalter	23	24
	Jerseyko	30	Dybstrøelse		
Lade ændret og udvidet 2018	Jerseykvie	34	Dybstrøelse, kort ædeplads m. fast gulv	6	8
	Småkalv, Jersey	17	Dybstrøelse, kort ædeplads	5	6

			m. fast gulv		
	Jerseykvie	248	Præfabrikeret, drænet gulv	8	23

7) Der skal anvendes *et af to* følgende ammoniakreducerende tiltag på husdyrbruget:

Tiltag 1: Græsmarksafgrøder skal minimum udgøre 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt. Der skal foreligge dokumentation herfor.

Tiltag 2: Gyllebeholderen på 4.000 m³ skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.

Såfremt tiltag 2 implementeres gælder følgende vilkår 5-6:

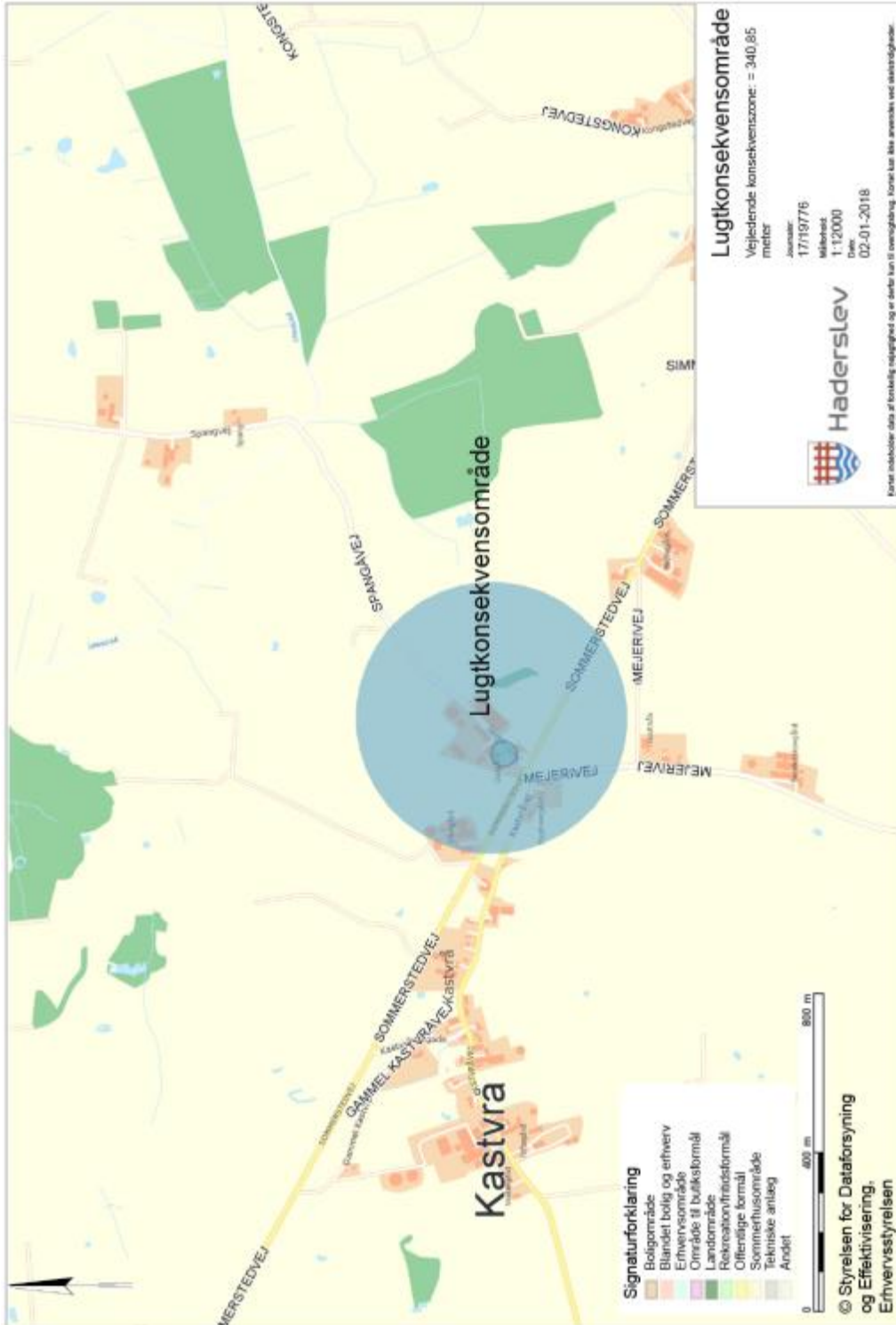
- 8) Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle samt fjernelse af bundfald. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Kommunen underrettes straks herom.
- 9) Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 10) Inden byggeriet påbegyndes skal skellet være flyttet, så der er mindst 30 m fra den ny staldbygning til skel.
- 11) Ny stald skal opføres i afdæmpede farver (farvekort med udvalgte jordfarveskaler) og med ikke reflekterende tagmaterialer.
- 12) Den nye stald skal have samme højde, som eksisterende lade.
- 13) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Bilag 3 - Oversigtskort over lugtgeneafstand

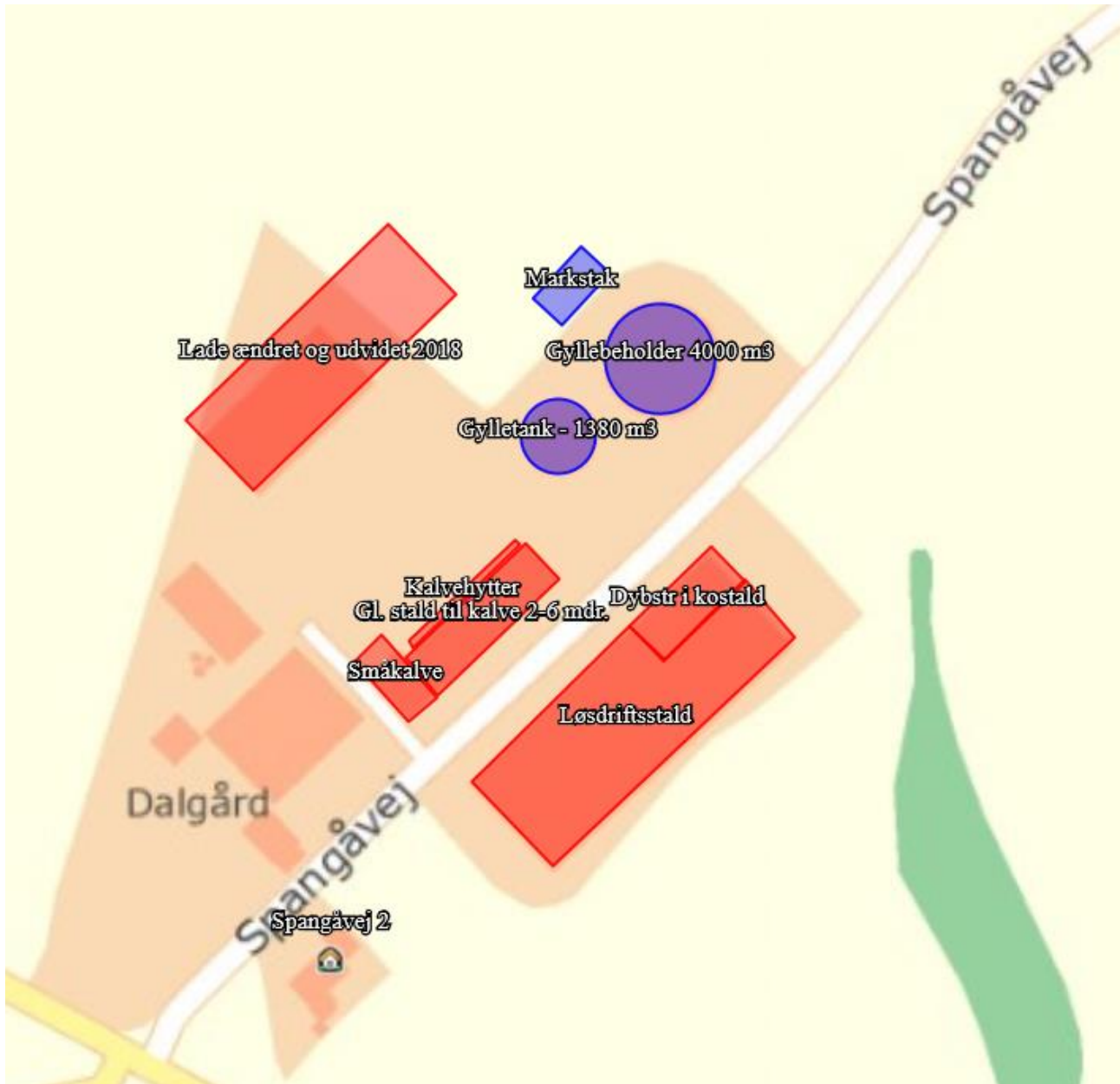
Vejledende konsekvenszone: $1,6 * 7.598,65^{0,6} = 340,85$ meter

Kort hvor vejledende konsekvenszone er markeret.

Bilag 4 - Oversigtskort over anlæg

Bilag 5 - Kapacitetserklæring

Kapacitetserklæring

Til brug i forbindelse med miljøansøgning

For

Peter D Juhl
Spngåvej 1
6560 Sommersted
Tlf

Af

Birgitte Madsen
Billundvej 3
6500 Vojens
Tlf: 73202600

Kapacitet for planlagt produktion

Gyllelagre	Kapacitet
1 Gyllebeholder	4000
2 Gyllebeholder	0
3 Kanaler	2000
4 Lejede beholdere på Kastvråve	3600
5	
6	
7	
8	
9	
10	
Samlet gyllekapacitet i tons	9600

Lagre til fast gødning	Kapacitet
1 Markstak	200
2	
3	
4	
5	
Samlet kapacitet i tons	200

Evt. kommentarer:

*Placering af dybstrøelse
Overfladevand fra befæstigede arealer*

Den udførte beregning er foretaget ud fra de officielle normtal for produktion af gødning. I praksis kan det på visse lokaliteter, af hensyn til en optimal udnyttelse af næringsstofferne og evt. fremtidige behov, være formålstmæssigt med en kapacitet, der overstiger de lovmæssige krav. Kontakt evt. din planteavlskonsulent for konkret vurdering.

Planlagt produktion

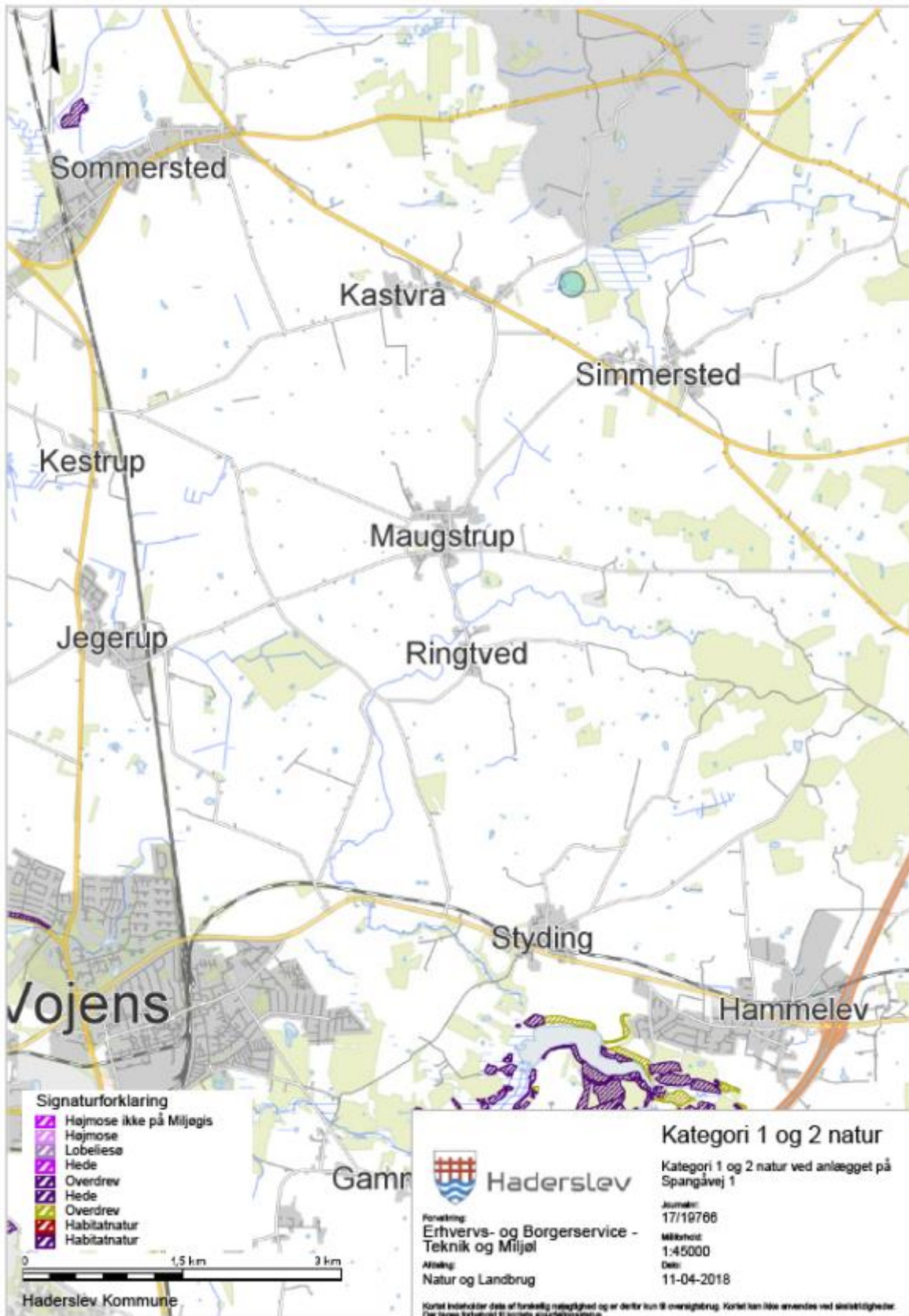
	Dyrehold	Antal	Normproduktion ton/år	Lager	
				Dybstrøelse	Gylle
1	Køer	294	25,29		7435,26
2	Kvier 6-23 mdr	213	4,469248		951,949824
3					0
4					0
5					0
6					0
7					0
8					0
9					0
10					0
	Dyrehold til dybstrøelse				
1	Køer	6	13,26	79,56	
2	Kvier 0-6 mdr	75	1,48	111	
3	Kvier 23-24 mdr	12	5,705858462	68,47030154	
4	Tyrekalve	5	0,75	3,75	
5	ungtyre	5	1,95	9,75	
		Enheder	Normproduktion		
	Tilførsel af vand		ton/år		
1	Ensilagepladser	1727	0,7		1208,9
2	Hytter	380	0,7		266
3					0
4					0
5					0

Opbevaringskapacitet

			Dybstrøelse	Gylle
	Samlet tilledning til lagre	ton/år	272,53	9862,11
	Produktion pr. måned	ton	22,71	821,84
	Opbevaringskapacitet	måneder	8,8	11,7

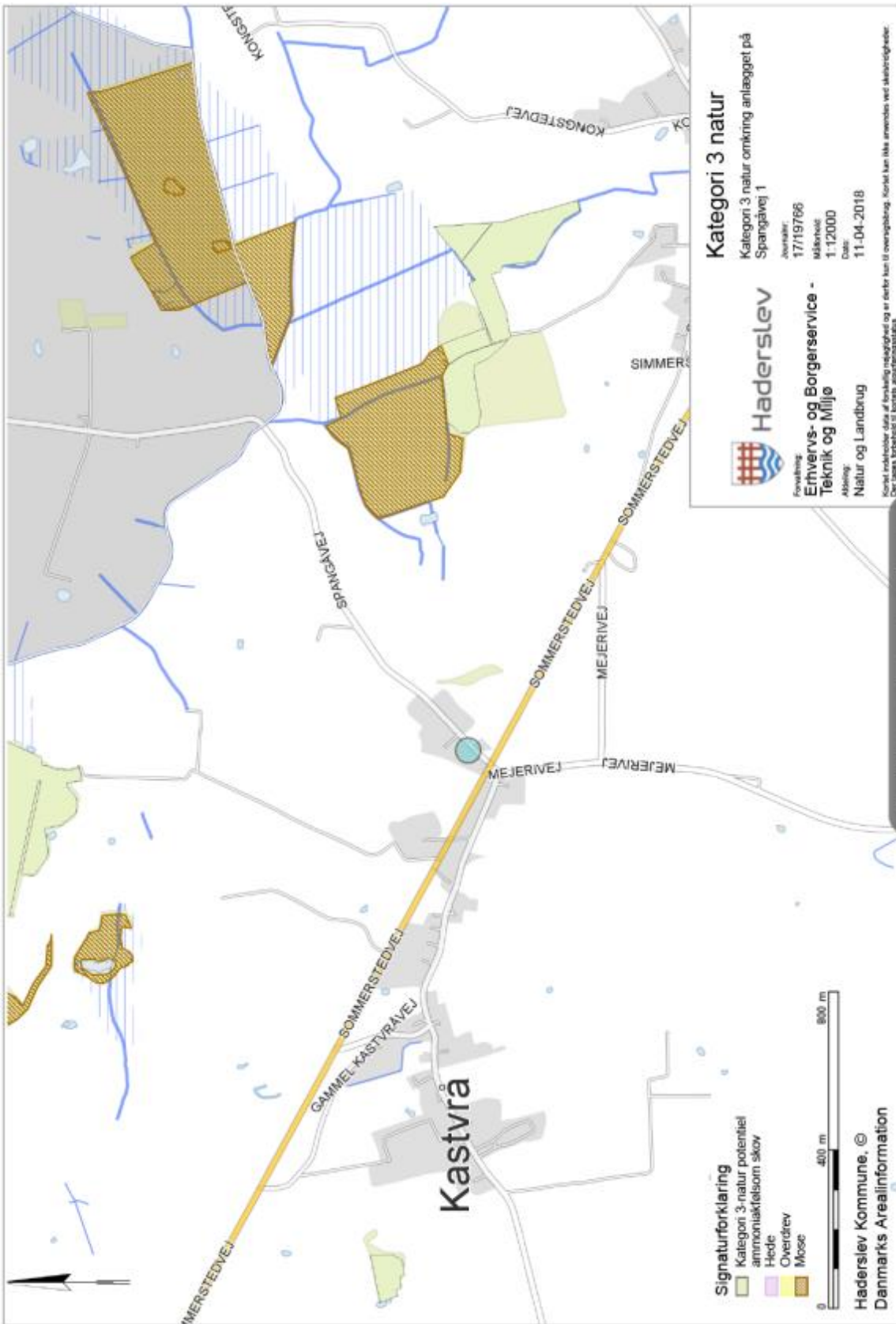

Bilag 6a - Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

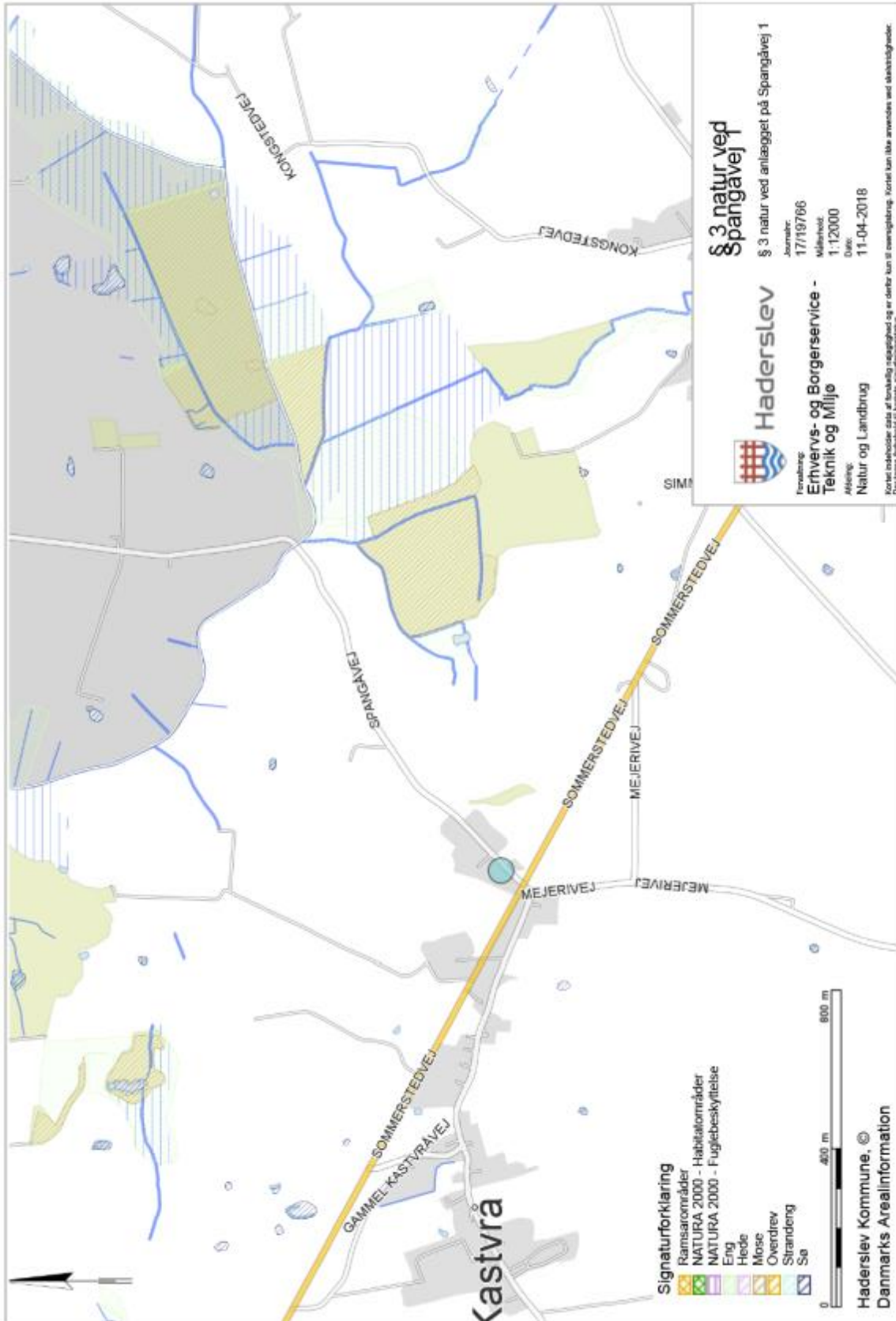

Bilag 6b - Kort over kategori 3 natur ved anlæg

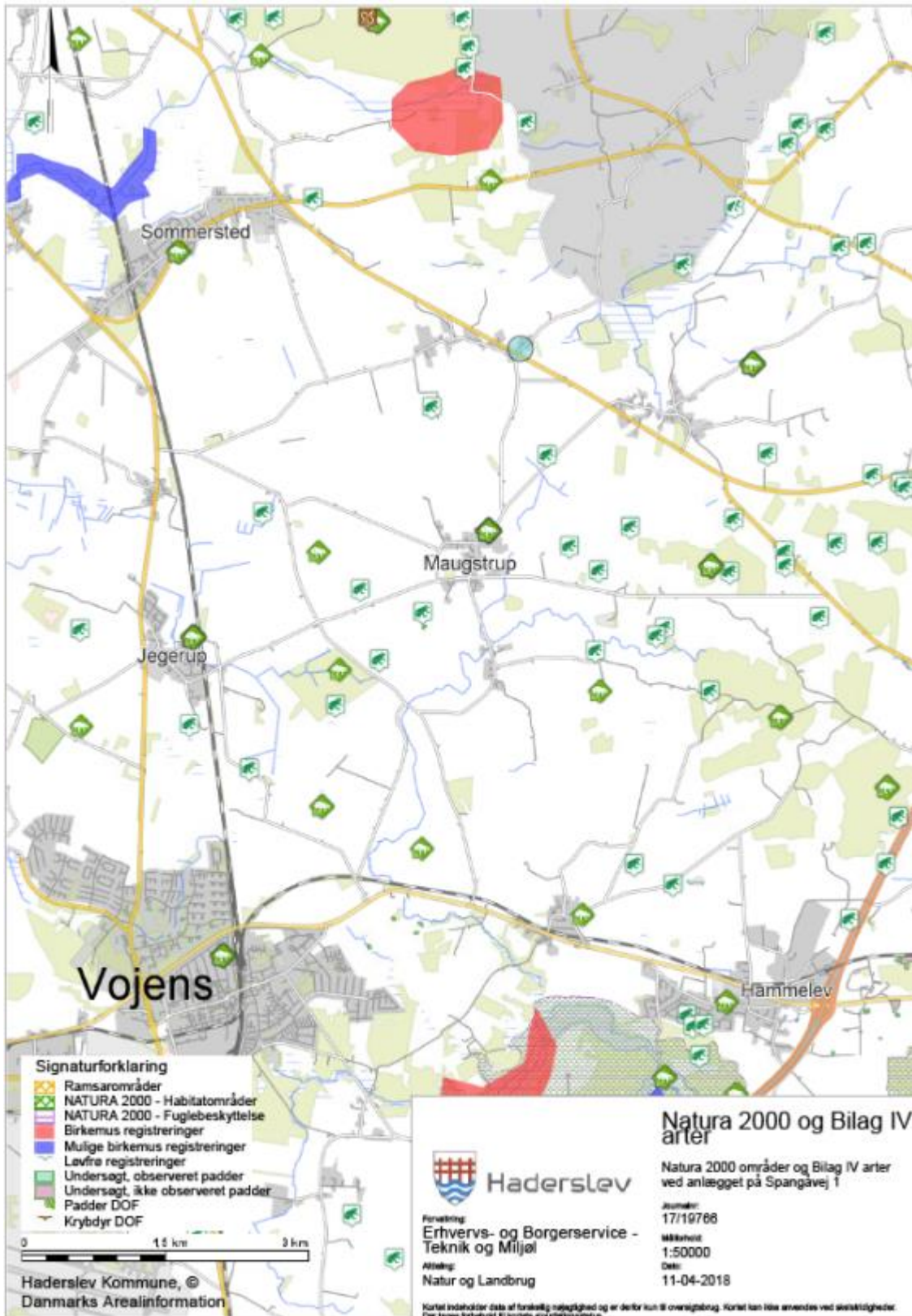

Bilag 7 - Kort over § 3 natur ved anlæg

Bilag 8 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Bilag 9 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen,

herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 11 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 99619.

- Første ansøgning, version 1, 32 sider og 9 bilag er modtaget den 25.07.2017.
- Endelig ansøgning, version 4, 27 sider og 6 bilag er modtaget den 25.05.2018.

Der er indsendt beregninger for hhv. anvendelse af 25 % græsmarksafgrøder (Skema nr. 106.072) samt for etablering af fast overdækning på den store gyllebeholder (skema nr. 106.072). Disse forelå i endelig version d. 23.03.2018.

Derefter er der dog indsendt yderligere beregninger vedr. det generelle ammoniakkrav i skema 106255 version 1 af 25. juli 2017. Dette skema er brugt i den endelige afgørelse om miljøgodkendelse.

Desuden har kommunen udført scenarieberegning i forhold til ammoniakdeposition i naturområder (Skema nr. 106.436).

Der er sendt opdateret prosatekst ang. dispensationsansøgning til afstandskrav til vandløb ind den 3. september 2018.

Ansøgningskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 17/19776 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Erhverv på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.